

HUIS

Magne van den Berg

jeugdtheater 8+

*ik geloof dat ik dat vandaag vooral moet benadrukken
met het oog op de dag dat mijn taak is volbracht*

uit *Krapp's laatste band* – Samuel Beckett

*een oude man scharrelt rond in zijn huis nadat hij
het net grondig heeft opgeruimd
hij praat onophoudelijk in zichzelf*

zo
dicht is dicht
het is mooi geweest
ik geloof dat ik vandaag vooral moet benadrukken
dat ik heb gedaan
wat ik heb gedaan
en dat wat ik heb gemoeten ook
ik heb niks meer te hoeven
ik heb niks meer te doen
alles is goed zoals het is

...

geweest
gebeurd
gedaan
volbracht
ik geloof dat ik dat vandaag vooral moet benadrukken
dat mijn taak is volbracht

...

ik heb de boeken afgestoft
de planten water gegeven
mijn broeken en
mijn jassen laten stomen
de t-shirts en de hemden
alles hangt weer mooi en schoon in de kast
ik heb de vloer gedweild
de afwas gedaan
de koelkast leeggehaald
alle potjes van over de datum in de glasbak
het vuilnis in de ton
de tassen op een stapel
schoenen netjes op een rij

en de dozen dichtgeplakt

...

binnenshuis ben ik klaar
en buitenshuis

...

ik heb m'n brommertje
onder het afdak gezet
het platje geveegd
stenen bijeen geraapt
het gras gekortwiekt
de rozen gesnoeid en de marmot geaaid
eikels kastanjes en beukenoten verzameld
geharkt en geschoffeld
de spinnen succes gewenst
met vliegenvangen
ik heb de vogel haar vrijheid terug gegeven
eerst wou ze niet maar ik zei
je móét
toen is ze weggevlogen
de wijde wereld in

...

o als maar niet de kat van de burens

...

ik heb de kat van de burens
streng toegesproken
alles wat ik moest doen
heb ik gedaan
ik ben klaar
ik heb gedaan wat ik wilde
ook de stoute dingen
daarvoor heb ik sorry gezegd

je moet altijd sorry durven zeggen
en dank je wel
sorry en dank je wel zijn belangrijk
in een mensenleven

...

heb ik vaak genoeg sorry gezegd
en dank je wel
ik dacht het wel

...

ik ben klaar
hoe sluit ik af
ik bedoel
hoe sluit ik hier af
nee ik bedoel
hoe sluit ik mijn leven af
want het is zeker dat ik af ga sluiten
dat heb ik zo besloten
ik heb besloten dat ik op een dag
wanneer ik oud ben
en mijn taak is volbracht
af mag sluiten
en dan bedoel ik niet het afsluiten
zoals je doet met een deksel op een potje
of een kurk op een fles
of met een sleutel
ik bedoel
mijn leven
hoe sluit ik mijn leven af
niet met een kurk of sleutel
maar met
met
ja
met wat

...

met een liedje

...

de mensen zouden kunnen denken
dat ik altijd vrolijk was

...

met een tirade

...

mensen zouden kunnen denken
dat ik altijd boos was

...

of met een geeuw

...

dan zou men kunnen denken
dat ik me verveeld heb
en niets is minder waar
ik heb mij nooit verveeld
behalve gisteren een heel klein beetje
ik had de wissels omgezet
niet de grote maar de kleintjes hier
die grote die doe ik allang niet meer
ik wist opeens niet meer wat ik moest doen
voor het eerst wist ik het niet meer
ik ben klaar dacht ik
als je klaar bent
dan heb je niets meer te doen
of je moet opnieuw iets gaan doen
maar daar had ik geen zin in
in opnieuw iets gaan doen
nee
ik heb alles gedaan wat ik wilde

...

hoe sluit ik nu af
hoe sluit je een leven af

...

dozen sluit je met plakband
koffers met een riem
een gesprek met doedoei
of tot ziens
een werkdag met een dutje
maar een leven sluit je niet af met doedoei
plakband of een dutje
een leven sluit je af met een afscheid
een waardig afscheid
maar afscheidnemen
hoe doe je dat

...

je steekt je hand op
je zwaait hem heen en weer
of wiebelt zo wat met je vingers
en knikt wat met je hoofd

...

wie zal het zien
wanneer ik zo wiebelend met m'n vingers en
knikkend met m'n hoofd
afscheid neem
niemand
niemand zou zien dat ik afscheid nam
als niemand het ziet dan is het geen afscheid
een afscheid moet je zien
of horen

...

hoe neem ik afscheid
met iets dat je kunt zien en horen

...

een afscheidspeech

...

dan moet ik een toespraak houden
en dat durf ik niet

...

een persconferentie

...

dat durf ik helemaal niet

...

misschien kan ik mijn afscheid
aan de mensen waar ik afscheid van neem
voorlezen

...

ik ben zo'n slechte voorlezer

...

misschien moet ik mijn afscheid laten lezen
een afscheid dat ik zal schrijven
want om iets te kunnen lezen
moet je eerst iets schrijven
bijvoorbeeld
ik zeg maar wat
poëzie voor de meisjes
want meisjes houden van poëzie

dan voor de burens wat praktischer
over hoeveel water de planten
en hoeveel voer de katten

...

de katten de katten

...

waar zijn de katten
ik moet ook afscheid nemen van de katten
ik heb de katten al heel lang niet meer gezien
mieuw miuw
waar zitten jullie
ik heb jullie al zolang niet meer gezien
hebben jullie je weer teruggetrokken
in de allerdonkerste hoekjes en gaatjes
zoals katten plegen te doen

...

ach

...

ach wat

...

denk toch eens beter na

...

de katten zijn toch dood
daar heb ik toch allang afscheid van genomen
die zijn al heel lang geleden heengegaan

...

maar waar zijn ze dan heen gegaan

...

dat weet niemand
behalve de katten zelf
goed
dan hoef ik dus de buren niet te schrijven over
hoeveel voer de katten
de buren alleen een brief over de planten
en af en toe een lapje tegen het stof

...

het stof het stof
welk stof
en wiens stof
er zullen in dit huis
op een dag andere mensen wonen
die zullen dan wel zorg dragen
voor het stof
en de planten

...

misschien houden ze niet van planten
dat zou naar zijn
ik moet de buren schrijven
dat ze de planten in huis moeten nemen
de nieuwe bewoners zouden ze maar
laten verdrogen
of teveel water geven
nog erger
planten houden niet van teveel water
dat zal ik ze schrijven
neem de planten in huis
maar niet teveel water

...

wie heb ik dan nog meer waar ik afscheid van moet nemen

...

de instanties
natuurlijk
wat schrijf ik de instanties

...

ik schrijf
schrijf mij maar uit
geen post meer a.u.b.
of aanmaningen en bekeuringen

...

ach natuurlijk geen bekeuringen
als ik dood ben
krijg ik geen bekeuringen meer
kan ik niet meer te hard rijden
of met 180 door rood
ik schrijf gewoon
schrijf mij maar uit
ajuus

...

zo doe ik dat
ik onderteken gewoon met
ajuus paraplu's
of nog beter
dikke neus de ballen instanties
mij krijgen jullie niet meer
met je aanmaningen en bekeuringen
toedeloë tjussli en goodbye

...

zo
dat waren de instanties
lekker snel afgehandeld

...

wie heb ik dan nog meer
de opa's en de oma's
de vader en de moeder
die zijn zelf al heel lang dood
wie weet kom ik ze daarboven of beneden in het alles-
of-niets nog tegen
dat is leuk want dan kunnen we weer eens schaken en
politieke discussies voeren
dat was altijd leuk met de oma's en de opa's en de
vader en de moeder
de politieke discussies
nu voer ik geen politieke discussies meer
nu is iedereen het er over eens
dat er niks van deugt
daar kun je geen discussies over voeren
over het niet-deugen van de politiek
dat is saai
dan wordt discussiëren klagen
en als discussiëren klagen wordt
dan moet je stoppen
zo zijn wij op een dag gestopt met discussiëren omdat
het klagen werd
we hebben gezegd
nu stoppen we
want we willen geen klagers worden
en hebben vanaf toen
alleen nog maar geschaakt
zwijgend
totdat de opa's stierven
en kort daarop ook de oma's
de oma's leven vaak langer dan de opa's
zijn vaak sterker dan de opa's
maar als de opa's dan eindelijk dood zijn

dan kunnen ook de oma's
want die wachten vaak op de opa's
zodat de opa's niet alleen hoeven te zijn
het zal niet altijd zo gaan
zo ging het bij de mijne
en jaren later
toen gingen ook de vader en de moeder
die voegden zich bij de oma's en de opa's
en straks voeg ik mij bij hen

...

gezellig
ik vraag me af of ik iets voor ze mee moet nemen naar
het-alles-of-niets

...

een ding kan niet en snoep ook niet
want dingen en snoep neem je niet mee
als je dood gaat
misschien kan ik een gedachte voor ze meenemen
die moet ik dan wel goed onthouden
en uit mijn hoofd leren
en niet op een blaadje krabbelen
want bij een crematie gaat die in de fik
bij een begrafenis wordt een blaadje nat
en vies en kan ik niks meer lezen
als ik aangekomen ben

...

ik moet het uit mijn hoofd leren
maar ik leer zo moeilijk uit het hoofd

...

misschien een paar pakkende regels
zodat ze weten wat er hier gaande is
zoiets als

het is een chaos!

...

de staatssecretaris en de ministers
weten niet

...

en ook de koningin

...

zoiets
maar dan beter
ik denk er nog over na

...

wie heb ik dan nog meer
m'n vrienden
o god
m'n vrienden
die moeten eigenlijk allemaal een eigen brief
want elke vriend is anders
maar dan zit ik hier morgen nog
dat wil ik niet
ik moet de klok in de gaten houden
afspraak is afspraak
ik wil plaats maken
er zijn zoveel nieuwe kinderen
die geboren willen worden
die roepen in mijn dromen
dat ze haast hebben
dus heb ik geen tijd om mijn vrienden allemaal een
persoonlijke brief te schrijven
er zal een algemene brief van mijn hand moeten
komen
waar ze zich allemaal in kunnen vinden
ik moet ze iets schrijven waar ze vrolijk van worden

zoiets als
ik vond jullie lief
we hebben veel gestoeid en ook gelachen

...

natuurlijk
ik moet ze aan het lachen maken
ik moet afscheid van mijn vrienden nemen met een
grap
ik moet een grap bedenken
maar een grap bedenk je maar niet zo

...

wie heb ik dan nog meer
wat doe ik bijvoorbeeld met de mensen waar ik geen
vriendelijk woord voor over heb
de onbeschoften
de onvriendelijken
de asocialen en de oplichters

...

daarvoor schrijf ik een schitterende scheldkannonade
ik begin met de zin
jullie gun ik het allerslechtste
loop naar de hel
of nee
zwem naar de hel
door het koudste ijswater
dat er in het universum te vinden is
vermengd met pis

...

je kunt niet alleen aardige brieven achterlaten
wat gezegd moet
moet gezegd
één keer moet je het zeggen

zo
ik ga beginnen
waar ligt mijn briefpapier
en waar liggen de enveloppen
waar is die doos
ik dacht dat ik die apart had gehouden
de doos met het briefpapier en de brieven
want ik verstuur niet alleen brieven
ik ontvang ze ook
ik heb er heel veel gehad in mijn leven
hele mooie leuke lieve
en ook een paar boze van ruziezoekers
maar die zitten niet in die doos
die zijn allang gerecycled tot ecologisch toiletpapier
goed je kont mee afvegen hoor
met dat ecologische papier
als je dat op een toilet ziet hangen
het is van dat harde donkere
als je dat ziet
moet je goed je kont ermee afvegen
want dat zijn de boze brieven
van de ruziezoekers aan mij
grondig vegen en hard doortrekken

...

waar is nu die doos
met de allermooiste brieven die ik heb gekregen
die ben ik toch niet kwijt
die heb ik toch altijd bewaard
om terug te lezen en vrolijk van te worden

...

wanneer ga ik dat eigenlijk doen
ik ga straks dood en kan ze niet meenemen
hoe kan ik er dan nog vrolijk van worden

...

misschien kan ik ze in mijn gedachten meenemen
dan moet ik ze eerst allemaal nog lezen
die tijd die heb ik niet
afspraak is afspraak
ik moet plaats maken

...

wat moet ik nog veel doen
voordat ik dood kan gaan
ik had hier veel eerder over na moeten denken
ik moet nog brieven schrijven
brieven lezen
poëzie en lijstjes maken
en een schitterende scheldkannonade
hoe doen andere mensen dat als ze doodgaan
moeten ze dan ook nog zoveel doen
het is nogal een gedoe
net als op vakantie gaan

...

kan ik het niet wat uitstellen
wat meer tijd nemen
zodat ik nog op mijn gemak mijn oude brieven kan
lezen
en de nieuwe kan schrijven

...

maar de kinderen die geboren willen worden
die mag ik niet laten wachten
ik moet kiezen
òf brieven schrijven
òf brieven lezen
moeilijk moeilijk
want beiden even waardevol
als ik de brieven lees
herinner ik me degene van wie ik hem kreeg

als ik brieven schrijf dan kunnen anderen zich mij
herinneren
wat is belangrijker
dat ik me anderen herinner
of dat anderen zich mij herinneren

...

misschien herinner ik me niks
want ik ga dood
dat zou zonde zijn van de tijd die ik steek in het lezen
van de brieven
alhoewel
glimlachen na het lezen van een brief
is ook wat waard

...

anderen laten glimlachen ook
moeilijk moeilijk
wat moet ik doen

...

wat is dit hier
een stapel ongeknippte treinkaartjes
misschien dat ik daar mijn brieven en lijstjes op kan
schrijven

...

waar vind ik een pen en potlood
in de doos van de pennen en de potloden natuurlijk

...

waar is die doos
of is dat dezelfde als die van de brieven
en het briefpapier

...

ik moet oppassen dat ik niet weer alles overhoop haal
dan kan ik weer opnieuw beginnen
en verlies ik tijd
ik moet snel een pen zien te vinden
of een potlood

...

ach wat herinner ik me nu
een goede wisselwachter draagt altijd
een opschrijfboekje in zijn borstzak
om in op te schrijven
wanneer hij de wissel van links naar rechts heeft
gezet

...

het boekje heb ik niet meer
dat zit in mijn oude uniform
dat heb ik ingeleverd
maar het potlood dat bij het boekje hoort
dat draagt hij achter zijn oor
en het oor heb ik nog wel

...

zo
ik zal de brieven schrijven
de lijstjes maken
de scheldkannonade en de poëzie

...

ik word opeens zo moe
ik moet even zitten
waar is mijn krukje

...

ik moet wat eten
ik kan niet op een lege maag schrijven
waar is mijn appel
ik had nog een appel

...

ik begin met de poëzie voor de meisjes
lieve appelwangetjes
als jullie me willen horen
leg dan je handen op je oren
wat je dan beluistert
ben ik die zachtjes fluistert

...

het lijstje voor de burens
zal ik ook meteen doen
ik heb inspiratie
beste burens
katten niet voeren want al dood
neem planten in huis
maar niet teveel water

...

nu de vrienden
wat hebben we gelachen en gestoeid
totdat onze broeken er bij het kruis
van scheurden
het is geen grap
maar je kunt er wel om lachen

...

de instanties schrijf ik
de ballen

...

de onvriendelijken
zwem naar de hel

...

zo
klaar
de brieven zijn geschreven
ik denk dat nu het moment is aangebroken
dat de dood mij kan komen halen

...

kom maar dood
kom maar nieuwe vriend
ik hoop dat je me niet te lang laat wachten
en snel omhelst
want zo comfortabel is het hier niet
op de koude vloer

...

ik heb stijve voeten
is het sterven dan al begonnen
en een tuuttoon in m'n oor
is dat het begin van het einde
mijn ademhaling
wordt die niet wat onregelmatiger
mijn hartslag
gaat die niet langzaam achteruit
goed luisteren

...

boem boem boem
keboem keboem keboem
ik word duizelig
o ik

...

moet even rechtop gaan zitten
ik vind het eng
ik durf niet
ik durf het niet alleen
ik ben bang om dood te gaan

...

ik wil dat er iemand mee gaat
er moet iemand mee
anders durf ik het niet

...

wie gaat er mee

...

de muis
die zich in het keukenkastje heeft verstopt
die gaat mee

...

waar zit je muis
kom hier
ik ga je doodslaan
niet bang zijn
je bent niet alleen
jij gaat met mij mee
waar is mijn hamer

...

oef mijn lichaam
ik geloof dat het al zwaarder wordt
en misschien ook wel wat zachter
hier en hier en hier
achter m'n knieën
en achter mijn borst

gaat mijn hart
mijn ademhaling
nog net zo op en neer
als altijd

...

wordt het niet al een beetje donker
wordt het niet al nacht
zo'n zwarte
met sterren en een zilveren maan
ik hoor wel wind
en het zachte ruisen van zee
of zijn het bladeren
of ben ik het zelf
is dit het geluid van sterven

...

als ik mijn ogen dicht doe
dwarrelt er een wirwar mooie plaatjes
naar beneden

...

mijn hoofd is bang
maar mijn lichaam niet
mijn lichaam weet wel wat het moet doen
maar ik niet
ik weet niet hoe
hoe het moe

...

moet
ik heb moed nodig
iemand moet me moed inspreken
iemand moet mij moed
moet mij zeggen dat het goed is
geweest

dat het
goed geweest
is
geweest is het goed
ja goed
is het
het is goed

...

goed
dàt is de goede zin
in de juiste volgorde
het is goed
jullie mogen moed mij
nee
mogen mij moed
ja
mogen mij moed inspreken
jullie mogen zacht tegen mij fluisteren
goed is het
het is goed
ja
dat is goed
fluister maar
het is goed
het is goed
en als ik niet meer fluister
mogen jullie doorgaan
het is goed
niet bang zijn
het is goed
zeg me maar na
het is goed
het is goed

...

als jullie me niet meer horen
omdat ik niets meer zeg

moet je doorgaan
want ik hoor je wel
ik wil je blijven horen
tot ik helemaal dood ben
zeg het maar
het is goed
het is goed
zeg maar na
het is goed
het is goed
als ik stop
moet jij blijven zeggen
het is goed
ik hoor je niet
maar ik zie je wel
het ruisen wordt al luider
zeg het maar
het is goed
fluister maar
het is goed
ja zo gaat ie goed
het is goed
het is goed
het is goed

...

o
ik ga
daar ga ik
eind goed

...

al goed

...

goed

Huis is geschreven in opdracht van het Filiaal, slechts een deel van de tekst werd gebruikt in de voorstelling. In dit boekje staat de integrale tekst afgedrukt.

Huis ging in première op 21 mei 2011 op het Festival a/d Werf in Utrecht

regie: Jellie Schipper

spel: Ron van Lente

vormgeving: Myriam Van Gucht

Magne van den Berg (Enschede, 1967) studeerde in 1994 af aan de Mimeopleiding in Amsterdam en maakt sindsdien haar eigen voorstellingen. Ze regisseerde een aantal van haar eigen teksten. Dat veranderde toen ze in 2006 *Kale bomen ruisen niet* voor Ria Marks en José Kuijpers schreef. Haar teksten werden geregisseerd door o.a. Jetse Batelaen, José Kuipers, Joerie Vos en Sanne van Rijn, bij Het Zuidelijk Toneel, Bellevue Lunchtheater, de Toneelschuur en Het Filiaal. In 2007 schreef ze *De lange nasleep van een korte mededeling* waarvoor ze de H.G. Van der Viesprijs ontving.

Toneelwerk

De wending – 2012

Vijf sec. erin eruit – 2011

Huis – 2010

Ik stond in een kutvoorstelling maar m'n haar zat wel heel goed – 2010

Mijn slappe komedie – 2009

Halverwege omgedraaid – 2008

De binnenkomst of je gaat tenslotte weer naar huis – 2008

De lange nasleep van een korte mededeling – 2007

Kale bomen ruisen niet – 2006

Waar blijft Roel – 2004

Korte stilte, meisje begint – 2002

Op dagen van scherp licht – 2001

God woont in Texas – 2000

